

Poštovani povrtari,

Pred Vama je informator kojim iskreno želimo da Vam prvenstveno kao proizvođači, a zatim i kao otkupljivači Vaših proizvoda, ukažemo na važnost kontrolisane proizvodnje.

Ukoliko se pridržavamo pravila koja definišu kontrolisanu proizvodnju, poštujemo sve zakonske norme koje se odnose na obavezu proizvodnje zdravstveno bezbedne hrane, imaćemo plodove koje možemo da plasiramo na domaće i strano tržište. U tom smislu veoma je važno da pri upotrebi pesticida i sredstava za ishranu bilja, poštujemo sve preporuke proizvođača o pravilnoj primeni i karenci. Naša i Vaša obaveza je da uz plasman proizvoda dostavimo i evidencije o tome, kao i analize na ostatke pesticida i teških metala u povrću koje plasiramo na tržište. Podsećamo da će od 1. januara 2014. godine doći do promene carinskih stopa na uvoz poljoprivrednih proizvoda, pa je potrebno da se blagovremeno i što bolje pripremimo za nastupe na tržištu.

U ovom informatoru možete da pronađete uputstva za ostvarivanje kvalitetne proizvodnje i poštovanje standarda otkupa, koji za rezultat imaju smanjenje troškova, povećanje prinosa i profita. Za sve dodatne informacije, stojimo Vam na raspolaganju!

Pesticidi

Upotreba pesticida nosi određeni rizik za ljude i životnu sredinu i zbog toga moramo da budemo odgovorni prema sopstvenom zdravlju, životu i bezbednosti šire zajednice.

Pesticidi su proizvodi hemijskog ili biološkog porekla koji uništavaju štetne organizme, sprečavaju njihovo delovanje i na drugi način ih suzbijaju. Postoji više podela pesticida:

1. Prema kategorijama štetnih organizama: insekticidi, akaricidi, nematocidi, rodenticidi, moluscidi, avicidi, herbicidi, regulatori rasta, fungicidi, baktericidi i fumiganti.
2. Prema tome koliko štetnih organizama suzbijaju: selektivni i neselektivni.
3. Prema načinu suzbijanja štetnih organizama: kontaktni i sistemični
4. Prema tome koliko dugo ostaju aktivni u životnoj sredini: rezidualni i nerezidualni

Svaki pesticid sadrži aktivne materije i inertne materije. Aktivne materije ispoljavaju pesticidnu aktivnost, a inertne materije poboljšavaju efektivnost, bezbednost primene, rukovanje i skladištenje. Inertne materije su nosači, razređivači, površinski aktivne materije, boje i drugi sastojci. Svaki pesticid ima uputstvo za primenu, koje moramo da poštujemo.

U praksi je često potrebno mešanje pesticida, pa je neophodno je znati proceduru mešanja. Rezervoar se puni vodom ili drugim nosačem do pola, zatim se dodaju preparati jedan po jedan i to: prvo čvrste formulacije – WP, DF, WDG, zatim tečne SC, SL, praškaste, SP, zatim adjuvanti i na kraju EC formulacije. Nakon toga dodaje se ostatak vode, odnosno drugog nosača. Preparati se pre dodavanja u rezervoar mešaju sa vodom ili drugim nosačem. Potrebno je da se neprekidno meša, kako bi se postigla uniformna mešavina u toku tretiranja.

Pesticidi i zdravlje ljudi

Rizik po zdravlje ljudi zavisi od: toksičnosti pesticida, intenziteta izloženosti i dužine trajanja izloženosti. Pesticidi dospevaju u ljudski organizam preko kože, usta, pluća i oči. Najčešći način trovanja pesticidima kod poljoprivrednika je preko kože, pa zbog toga treba voditi računa i obavezno nositi zaštitno odelo.

Toksičnost pesticida može biti: akutna (pokazuje koliko je pesticid otrovan za životinje ili ljude posle samo jedne izloženosti) i hronična (odnosi se na štetne efekte koji se mogu pojaviti nakon uzastopnog izlaganja manjim količinama toksične supstance).

Radnici koji koriste pesticide moraju da dobro poznaju vrstu pesticida koju koriste, kao i simptome koji se mogu pojaviti usled izloženosti. S obzirom na to da različite grupe pesticida izazivaju različite simptome trovanja, veoma je važno poznavati i adekvatno primeniti prvu pomoć ukoliko dođe do trovanja.

Pravilna primena pesticida je od posebnog značaja zbog opasnosti po zdravlje ljudi koji kupuju i konzumiraju sveže povrće koje proizvodimo. U tom smislu želimo još jednom da naglasimo da je obaveza svih proizvođača da pravilno postupaju sa pesticidima, da proizvode zdravstveno bezbedno povrće, kako bismo sačuvali zdravlje svojih porodica, svih potrošača našeg povrća, a posebno zdravlje dece.

Lična zaštitna sredstva

Neophodno je nositi zaštitnu odeću koja štiti od akcidentalnog prosipanja ili prskanja. Zaštita ruku podrazumeva nošenje rukavica, koje ukoliko se ispravno koriste, štite od toksičnosti više od 80%. Zaštita tela podrazumeva: pododelo, radno odelo, ogrtač, hemijski otpornu odeću i kecelje. Glavu, oči, lice i organe za disanje treba zaštititi kapuljačom, zaštitnim naočarima, štitnikom za oči i lice i respiratorima. Za zaštitu nogu treba nositi čizme pri radu sa svim pesticidima, bez obzira na toksičnost.

Rukovanje pesticidima

Prilikom rukovanja pesticidima treba voditi računa o transportu i skladištenju. Prilikom pripreme rastvora treba poštovati vreme potrebno za rastvaranje ili homogenizaciju radnih rastvora (mešavine). Važan je i redosled dodavanja voda-pesticid-voda, uz poštovanje preporučenih doza, odnosno koncentracija primene.

Pesticidi u životnoj sredini

Pesticidi imaju osobinu rastvorljivosti, pa tako rastvorljiviji pesticidi sa vodom dospevaju u površinske vode ili kroz zemljište u podzemne vode. Pesticidi se vežu za čestice zemljišta (naročito ako je zemljište glinovito ili bogato organskom materijom). Perzistentni pesticidi omogućavaju dugoročnu borbu protiv štetnih organizama, ali štete i osetljivim biljkama (naročito u plodoredu). Mnogi pesticidi su isparljivi (premeštaju se vazduhom na velike udaljenosti, a imaju i sposobnost nakupljanja (akumulacije) u životnoj sredini.

Obavezno treba obratiti pažnju i na zanošenje pesticida. Faktori koji utiču na zanošenje pesticida su: stav radnika koji primenjuje, pripremljenost uređaja za primenu, izbor dizni, gustina tečnosti za primenu i vremenski uslovi: brzina vetra, temperatura, vlažnost.

Strogo treba voditi računa o zaštiti površinskih i podzemnih voda, kao i zaštiti pčela i drugih polinatora. Ne treba primenjivati pesticide u vreme cvetanja ili u blizini košnica. Treba smanjiti zanošenje, obavestavati i saradivati sa pčelarima i primenjivati pesticide pre ili posle leta pčela.

Ukoliko nepravilnom primenom ili nebrigom doprinesemo zagađenju životne sredine, svaki dobitak ostvaren suzbijanjem štetnih organizama je besmislen.

Praćenje i suzbijanje štetnih organizama

Poznavanje štetnih organizama i procena njihove zastupljenosti od presudnog je značaja za efikasno sprovođenje programa njihovog suzbijanja. Treba uzeti u obzir: lokaciju, izbor parcele, tip zemljišta, konfiguraciju terena, izbor sortimenta, plodored, odnos hranljivih elemenata, predsetvenu obradu, datum setve, dubinu i gustinu setve, mere nege, sklop biljaka...

Zakoni i pravilnici

Državna tela, organi ispituju i odobravaju pesticide za primenu. Brinu o zdravlju bilja, ljudi, životinja i životne sredine i sprečavaju neželjene efekte (ograničavanjem i upozoravanjem).

Član 54 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja: zabranjena je primena sredstava za zaštitu bilja

1. Na način koji bi prouzrokovao zagađenje objekata i prostorija koje koriste ljudi ili koje služe za gajenje i držanje životinja
2. Na način koji bi prouzrokovao zagađenje voda i površina koje se graniče sa tretiranim površinama
3. Za suzbijanje neciljanih organizama, narušavanje njihovog staništa, odnosno sprečavanje njihovog širenja u smislu mera zaštite bilja
4. U vodozaštitnim zonama sa izvorišta voda i vodosnabdevanje stanovništva
5. Iz vazduhoplova koja su otrovna za pčele
6. U vreme cvetanja bilja koja su otrovna za pčele
7. U zaštićenim područjima koja sadrže aktivnu supstancu, odnosno, osnovnu supstancu koja nije upisana u listu zabranjenih supstanci.

Zakon o sredstvima za zaštitu bilja je objavljen u Službenom glasniku RS br. 41/2009 od 02.06.2009.

Zakon o sredstvima za zaštitu bilja i zakon o bezbednosti hrane između ostalog podrazumevaju strogo vođenje računa o maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida koji mogu da se nađu u 1 kg proizvedenog povrća.

Maksimalno dozvoljene količine ostataka obeležavaju se sa MDK, propisani su za svaki pesticid koji se koristi u zaštiti povrća i predstavljaju propisanu količinu ostataka koje je dozvoljena u ili na tretiranim biljakama koje se koriste za ishranu. Ukoliko Vašu proizvodnju uskladite sa uputstvima koja su napisana na etiketi svakog pesticida koji koristite u zaštiti svakog povrća, a to znači obavezno poštovanje količine primene, vremena primene i naravno karence (broj dana koji mora da protekne od poslednje primene do žetve odnosno berbe useva), ostaci pesticida biće ispod granice.

Otkupni centri i kooperacija

Delta Agrar poseduje savremene otkupne centre na lokacijama: Čelarevo, Udovice i Kruševac, u kojima se povrće sortira, kalibrira i pakuje pod prepoznatljivim robnim markama.

Naši otkupni centri, između ostalog imaju za cilj da unaprede proizvodnju i ponudu povrća iz Srbije. Delta Agrar svojim kooperantima obezbeđuje tehničku i savetodavnu podršku i nadgleda i kontroliše celokupni proizvodni proces, a sve u cilju uspostavljanja najviših standarda kvaliteta. Kontrolom kvaliteta pri prijemu, visokim standardima u pakovanju, skladištenju i transportu Delta Agrar svojim partnerima garantuje najbolju uslugu.

Kvalitet i bezbednost hrane

Kompanija Delta Agrar, kao jedan od najvećih agrosistema kod nas, kontinuirano ispunjava zahteve za proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda (povrća), sistema upravljanja kvalitetom, bezbednošću hrane, u skladu sa zahtevima Global GAP standarda. Naš cilj je proizvodnja visoko kvalitetnih i zdravstveno bezbednih proizvoda, koji su osnova za proizvodnju kvalitetne i zdravstveno bezbedne hrane.

Proizvodnja povrća

Proizvodnja povrća odvija se na 1000ha sopstvenih površina na otvorenom i u kooperaciji. Povrtarske kulture koje se najčešće proizvode su: grašak, boranija, krompir, luk, paprika, celer, kupus, karfiol, kelj i brokoli. Celokupna površina na kojoj se gaji povrće je pod sistemom za navodnjavanje. Proizvodnja se radi po Global GAP standardu koji se pored kontrole procesa proizvodnje u polju odnosi i na skladištenje. U okviru skladišta nalazi se i pak centar za sortiranje, kalibriranje, čišćenje i pakovanje luka i krompira.

Krastavac

Plamenjača krastavca (*Pseudoperonospora cubensis*)

Simptomi na listu su u vidu svetlozelenog mozaika. Pege kasnije postaju žute i ovičene listnim nervima. Intenzitet bolesti zavisi od dužine kišovitojog perioda i temperature. U uslovima visoke vlažnosti u okviru pega sa naličja lista može se uočiti siva prevlaka. Veoma je važna preventivna primena fungicida pri čemu mora da se vodi računa o karenci (posebno kod kornišona).

Zaštita: Quadris, Fosetil AI, Mankozeb + Dimetomorf.

Pepelnica krastavca (*Erysiphe spp.*)

Pepelnica krastavca najveće štete ispoljava u proizvodnji krastavca u zaštićenom prostoru. Prvi simptomi bolesti se javljaju na donjem lišću u vidu beličaste pepeljaste prevlake. U početku pege su pojedinačne, a kasnije se spajaju i beličasta navlaka prekriva ceo list.

Zaštita: miklobutanil, dinokap + miklobutanil.

Siva plesan (*Botrytis cinerea*)

Ova bolest predstavlja veliki problem u proizvodnji krastavca u zaštićenom prostoru, a u uslovima povećane relativne vlažnosti vazduha i temperature. Sivu plesan na prvom mestu treba kontrolisati provetravanjem i umerenim zalivanjem. Često je neophodna i primena fungicida. Simptomi se prvo javljaju u vidu nekrotičnih pega na ivici ili vrhu lista. Takođe može da se uoči siva ili braon somotasta prevlaka. Na plodovima takođe dolazi do truleži (pri vrhu ploda i u zoni oko peteljke).

Paradajz

Plamenjača paradajza (*Phytophthora infestans*)

Ova bolest može biti veliki problem posebno u uslovima kišovito i toplog vremena. Simptomi se javljaju prvo na listovima u vidu pega vodenastog izgleda koje zatim postaju nekrotične i mrke. Neophodna je rana prognoza pojave oboljenja i naravno preventivna primena fungicida.

Zaštita: Consento, Quadris, Ortiva opti 480 SC

Crna pegavost (*Alternaria* spp.)

Simptomi crne pegavosti mogu da se vide na listovima, stablu i plodovima u vidu pega u okviru kojih se uočavaju koncentrični krugovi sa oreolom žute boje oko pega na listu. Pege na plodovima se formiraju oko peteljke.

Zaštita: Consento, Quadris, Ortiva opti 480 SC

Plesnivost lista (*Fulvia fulva*)

Ovo je oboljenje koje je karakteristično za proizvodnju paradajza u zaštićenom prostoru, a u uslovima slabije osvetljenosti, oblačnog vremena ili zaprljane folije. Na licu lista javljaju se svetlo zelene pege, dok sa naličja lista mogu da se uoče sivomrke somotaste pege. Najčešće se javlja na starijem lišću.

Zaštita: Ortiva opti 480 SC

Siva plesan (*Botrytis cinerea*)

Oboljenje koje predstavlja veliki problem u proizvodnji povrća u zaštićenom prostoru, kada nije moguće adekvatno kontrolisati relativnu vlažnost vazduha i temperature. Može biti problem već pri proizvodnji rasada kada dolazi do propadanja mladih biljaka. Siva plesan se održava na izumrlim biljnim delovima pa ih zbog toga treba obavezno uklanjati. Regulisanje vlažnosti i temperature je vrlo važna mera kontrole sive plesni. Kada je oblačno i hladno vreme treba smanjiti vlažnost vazduha i zemljišta uz obavezno provetranje. Treba kombinovati fungicide različitog mehanizma delovanja zbog pojave rezistentnosti.

Luk

Plamenjača luka (*Peronospora destructor*)

Ova bolest se javlja u uslovima visoke vlažnosti i povećane toplote. Na lišću luka uočava se sivoljubičasta prevlaka. Na mestima infekcije lisno tkivo nekrotira, lišće vene, a kasnije se i suši. Na unutrašnjim ljuspama lukovice javljaju se zagasite pege, pa može doći i do truleži čitave lukovice.

Zaštita: propineb.

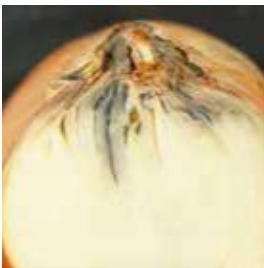
Rđa luka (*Puccinia spp.*)

Simptomi bolesti javljaju se na listu u vidu pustule (plikova) crvenkastbraon boje okružene hlorotičnim oreolom. Pustule su kasnije tamnije boje i pružaju se duž nervature lišća. Jače zaraženo lišće suši se i otpada.

Crna pegavost (*Alternaria porri*)

Na listu se javljaju pege žučkaste boje koje kasnije dobijaju tamnomrku boju i izduženog su oblika. U središnjem delu pege u uslovima vlažnog vremena formira se crna prevlaka.

Trulež glavica i pegavost lista luka (*Botrytis spp.*)

Gljive iz roda *Botrytis* prouzrokuju pegavost lista. Nastaju sitne beličaste ili žučkaste pege sa oreolom svetlije boje. *Botrytis cinerea* dovodi do truleži lukovica na polju ili u zaštićenom prostoru.

Mrkva

Crna pegavost, palež lišća mrkve (*Alternaria* spp.)

Na obolelom lišću nastaju tamne pege nepravilnog oblika, najčešće na ivici lista. Pege se uvećavaju i pokrivaju veliki deo lisne površine. Samo liske u središtu rozete ne pokazuju simptome infekcije. Ova bolest se javlja posebno u godinama sa čestim kišama i obilnim rosama.

Zaštita: iprodion.

Pepelnica (*Erysiphe heraclei*)

Štete od ove bolesti mogu biti velike posebno pri maloj vlažnosti vazduha kada se mrkva gaji u plasteničkoj proizvodnji. Dolazi do sušenja i propadanja većeg dela lisne površine. Simptomi se javljaju na listovima i lisnim drškama u vidu bele brašnaste prevlake na licu i naličju listova.

Krompir

Plamenjača krompira (*Phytophthora infestans*)

Najznačajnije oboljenje krompira u našim uslovima. Razvoju oboljenja pogoduje toplo i vlažno vreme (temperaturni interval od 15-25°). Simptomi se prvo pojavljuju na ivici lista u vidu maslinastozelenih pega. Kada je veća relativna vlažnost vazduha na naličju pege može da se uoči beličasta prevlaka. Pegе se javljaju i na stablu u početku su vodenaste a kasnije nekrotiraju. Na zaraženim krtolama se vide znakovi nekroze i one brzo propadaju. Zaštita mora biti preventivna. Na početku vegetacije treba koristiti kontaktne ili lokalsistemične fungicide, dok u fazi intenzivnog porasta moraju da se primene fungicidi sa sistemskim delovanjem.

Zaštita: Solace, Gatro 500 SC, Consento, Champ DP i Cuproxat

Crna pegavost (*Alternaria solani*)

Simptomi crne pegavosti uočavaju se na svim nadzemnim delovima. Prvi simptomi se javljaju na donjem starijem lišću u vidu pega sivocrne boje. Vremenom se pege uvećavaju, postaju crne i na njima mogu da se vide zone u vidu koncentričnih krugova, što je specifičan simptom ove bolesti. Pegе takođe mogu da se jave i na stablu i znatno su krupnije od pega na listu.

Zaštita: Solace, Quadris i Consento.

Bela trulež (*Sclerotinia sclerotiorum*)

Pri infekciji mladih biljaka gljiva prouzrokuje simptome poleganja biljaka. Na prizemnom delu stabla mladih biljaka može da se uoči vodenasta nekrotična pega. Na odraslim biljkama se takođe javlja vodenasta pega koja se vremenom širi i zahvata stablo sa svih strana. Biljke se povijaju, venu i suše se. Uništavanje zaraženih biljnih ostataka i najmanje dvogodišnji plodored su preventivne mere zaštite krompira od prouzrokovala bele truleži.

Najznačajnije štetočine useva krompira

Krompirova zlatica (*Leptinotarsa decemlineata*)

Štete čini larva hraneći se grickanjem listova. Za kratko vreme pri jakom napadu mogu da izazovu golobrst. Veoma je važno kontrolisti pojavu i brojnost štetočina i kombinovati insekticide različitog mehanizma delovanja jer krompirova zlatica vrlo brzo razvija rezistentnost. Szbija se u stadijumu larve kada je i najosetljivija na delovanje insekticida.

Zaštita: Mospilan 20 SP i Nuprid 200 SC.

Lisne vaši

Pored direktnog štetnog delovanja lisne vaši su i prenosioci odnosno vektori virusa. To je posebno značajno u proizvodnji semenskog krompira. Za suzbijanje lisnih vaši može da se primeni veći broj insekticida sa kontaktnim i sistemičnim delovanjem.

Zaštita: deltametrin.

Zemljišne

Najznačajnije zemljišne štetočine kod nas su: žičnjaci, grčice, podgrizajuće sovice i rovci. Žičnjaci oštećuju krtole praveći uske hodnike u krtolama. Na taj način se smanjuje njihov kvalitet, a oštećenja mogu biti takva da krtole budu neupotrebljive što se odražava i na gubitak ostvarenog prinosa. Gusenice podgrizajućih sovica nagrízaju prizemni deo biljke. Napadnute biljke zbog oštećenja sudovnog sistema žute i suše se, a ukoliko su potpuno pregrízene štete su potpune. Rovac pregríza koren i korenov vrat većeg broja povrtarskih biljaka i krompira, a posebno ranog.

Zaštita: Primidex forte

Štetočine povrtnarskih biljaka

Lisne vaši

Lisne vaši mogu da oštete povrtnarske biljke već u prvim fazama razvoja. Obično se javljaju na mladim biljnim delovima gde je najintenzivnija cirkulacija sokova. Prilikom sisanja biljnih sokova luče šećere (medna rosa) na kojima se razvijaju gljive čađavice. Za suzbijanje lisnih vaši koriste se insekticidi sa kontaktnim i sistemičnim delovanjem. Kod primene insekticida strogo treba voditi računa o karenci.

Bela leptirasta vaš (*Trialeurodes vaporariorum*)

Štetočina koja može prouzročiti velike štete u proizvodnji povrća u zaštićenom prostoru. Veliki problem je u proizvodnji paradajza, paprika, krastavca i salate. Veoma je važno suzbiti je na samom početku jer je kasnije suzbijanje veliki problem zbog istovremenog prisustva svih razvojnih stadijuma koji nisu jednako osetljivi na delovanje insekticida (stadijum larve i lutke se teško suzbija).

Tripsi

Simptomi oštećenja od tripsa su beličaste pege na listu. Osim direktnih šteta koje prave sisanjem biljnih sokova neki tripsi su i prenosioci virusa. Veliki problem mogu biti u proizvodnji povrća u zaštićenom prostoru (pre svega u proizvodnji paprika i paradajza).

Grinje

Simptomi napada grinja manifestuju se pojavom belih tačkica. Pri većem napadu list dobija mramoran izgled. Može doći i do spajanja tačkica što dovodi do žućenja i sušenja lišća (pri jačem napadu). Na naličju napadnutog lista grinje ispredaju paučinu. Vrlo često mogu biti problem u proizvodnji povrća u zaštićenom prostoru. U toku jedne godine mogu imati veliki broj generacija (do 21) koje se međusobno preklapaju što predstavlja problem prilikom zaštite. Zbog toga je vrlo važno suzbiti ih na vreme uz veću količinu rastvora kojim kvalitetno treba tretirati biljke.

Lisni mineri

Štete čine larve koje žive između dva površinska sloja lišća i hrane se lisnim tkivom. Oštećuju listove paradajza, paprika i krastavca. Karakteristični simptomi su hodnici ili mine koje se mogu videti i sa lica i sa naličja lista. Prema obliku i položaju mina može da se utvrdi o kojoj vrsti minera je reč.

Muve povrtarskih biljaka (lukova i mrkvina muva)

Muve koje nanose štetu povrtarskim biljkama su dvokrilci vrlo slični domaćoj muvi. Štete čine larve koje se ubušuju u biljku i hrane unutrašnjim sadržajem. Time prave još veću štetu, jer hraneći se na taj način otvaraju puteve za prodiranje fitopatogenih gljiva i bakterija prouzrokovala truleži biljaka. Napadnute biljke propadaju na polju, teško se čuvaju i propadaju u skladištu.

Postoji veliki broj insekticida za suzbijanje štetočina u povrtarstvu, a naša preporuka je da se strogo vodi računa o registracijama preparata za određenu kulturu.

Opšti parametri kvaliteta

- Povrće mora da ispunjava sledeće uslove: da je zrelo, sveže, da nije zaprljano, ovlaženo i natrulo, da ne sadrži ostatke sredstava za zaštitu bilja u količinama većim od maksimalno dozvoljenih zakonima i pravilnicima Republike Srbije, da nema stran i neprijatan ukus i miris i da ne sadrži strane primese, da nema naprslina, uboja niti oštećenja prouzrokovanih biljnim bolestima i štetočinama.
- Povrće mora da bude razvrstano i ujednačeno po krupnoći (kalibru) plodova, ako je to ovim pravilnikom određeno za pojedine vrste i sorte odnosno klase kvaliteta proizvoda.
- Povrće se pakuje i stavlja u ambalažu kojom se obezbeđuje čuvanje i koja neće uticati na zdravstvenu ispravnost povrća.
- Povrće ne sme da se kvasi. Mogu da se peru samo oni delovi povrća koji su se nalazili neposredno u zemlji. Povrće mora da se pere isključivo higijenski ispravnom vodom za piće, a posle pranja obavezno mora da se ocedi.
- Povrće ne sme da se zagreva usled slabog provetravanja i ne sme da bude požutelo. Kao minimalni uslov kvaliteta povrća uzima se i da ono nije suviše staro, odnosno prezrelo.
- Sveže povrće koje se isporučuje mora da ispunjava uslove propisane svim zakonima i pravilnicima Republike Srbije koji se odnose na kvalitet i zdravstvenu ispravnost svežeg povrća.

Transport svežeg povrća

- Sveže povrće mora da se transportuje odgovarajućim zatvorenim prevoznim sredstvima kojima se obezbeđuje očuvanje kvaliteta i higijenske ispravnosti do momenta potrošnje.
- Sveže povrće mora da se transportuje u čistim i po potrebi rashlađenim vozilima.

Specifikacija proizvoda – KRASTAVAC (Cucumis sativus L.)

KARAKTERISTIKE PROIZVODA

Opšte karakteristike proizvoda	<ol style="list-style-type: none">1. Krastavci moraju biti iste sorte2. Čvrsti, sočni, pravilno razvijeni, glatki, zeleni, pravi, bez gorčine i bez šupljina3. Ujednačeni po obliku, dužini i boji, bez deformisanih plodova4. Sa peteljkom dužine do 1 cm.
Kalibar	„Crni“ krastavac: dužina 150 – 250mm, težina 150 – 350g Krastavac u foliji: dužina 20 – 35 mm, težina 200 – 350g Krastavac kornišon: dužina 50 – 120 mm
Tolerancije u jedinici pakovanja	Do 2% plodova sa mehaničkim oštećenjima koja bitno ne utiču na kvalitet plodova. Do 10% plodova sa odstupanjima: „Crni“ krastavac odstupanja ± 20 mm od dužine, Krastavac u foliji: ± 30 mm od dužine, Krastavac kornišon: ± 10 od propisane dužine.
Kategorija kvaliteta (klasa)	I - Sve opšte karakteristike.
Dužina trajnosti proizvoda u propisanim uslovima čuvanja	
Kaliranje proizvoda u propisanim uslovima čuvanja (% mase na ukupnu dužinu trajnosti / dan / drugo)	

PAKOVANJE

Pojedinačno pakovanje (PP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za PP Kartonske kutije, letvarice, PVC gajbe, nec vreće.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Transportno pakovanje (TP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za TP Kartonske kutije, letvarice, PVC gajbe, nec vreće.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Broj komada pojedinačnog pakovanja u transportnom pakovanju

Dimenzije (DxŠxV) transportnog pakovanja

USLOVI TRANSPORTA I SKLADIŠTENJA

USLOVI TRANSPORTA: Način transporta, temperatura Prohlađivana roba: na temperaturi od 4 do 10°C
Roba iz otkupa: na temperaturi od 10 do 20°C

Sredstva kojima se proizvod obrađuje tokom transporta (navesti) (opciono)

USLOVI SKLADIŠTENJA: Način skladištenja, temperatura i ostale važne instrukcije za skladištenje (opciono)

Specifikacija proizvoda – PARADAJZ (Solanum Lycopersicum Foss, sin. Lycopersicum esculentum Mill.)

KARAKTERISTIKE PROIZVODA

Opšte karakteristike proizvoda	<ol style="list-style-type: none">1. Da je dobro razvijen;2. Da je ceo, zdrav i čist;3. Da je bez nenormalne spoljne vlažnosti;4. Da nema prisustva stranog mirisa.5. Paradajz sa okruglim plodovima može imati sferičan i pogačast oblik.6. Krupnoća paradajza određuje se prečnikom ploda u ekvatorijalnoj ravni za sorte sa okruglim plodovima, odnosno prečnikom u tački koja pripada najvećoj debljini ploda za sorte sa izduženim plodovima.
Kalibar	I - Plodovi težine 150-250g II - Plodovi težine 100-150g
Tolerancije u jedinici pakovanja	I - Do 5% plodova koji ne odgovaraju uslovima propisanim za ovu klasu ali koji ispunjavaju zahteve propisane za II klasu. Do 5% plodova sa manjim zaraslim naprslinama. II - Do 5% plodova koji ne ispunjavaju uslove propisane za klasu II, s tim da ne sme biti više od 5% plodova sa zaraslim naprslinama.
Kategorija kvaliteta (klasa)	I - Paradajz mora poticati od jedne visokokvalitetne sorte sa najboljim sortnim odlikama. Plodovi moraju biti tipični za sortu po boji, obliku i razvijenosti, bez nedostataka i kalibrisani. Dovoljno i ujednačeno zreo, čvrst, gladak i ravnomerno obojen bojom karakterističnom za sortu, bez zelenih plodova i nedostataka, koji bi mu umanjili trajnost i upotrebnu vrednost. II - Paradajz klase II mora poticati od dobrih sorti, mora biti dobro razvijen, bez zelenih plodova i nedostataka koji bi mu umanjili trajnost i upotrebnu vrednost. Može imati manje nedostatke u pogledu oblika, boje, ujednačenosti po krupnoći, razvijenosti i količini plodova.

Dužina trajnosti proizvoda u propisanim uslovima čuvanja

Kaliranje proizvoda u propisanim uslovima čuvanja (% mase na ukupnu dužinu trajnosti / dan / drugo)

PAKOVANJE

Pojedinačno pakovanje (PP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za PP Drvene letvarice, kartonske kutije, PVC gajbe.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Transportno pakovanje (TP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za TP Drvene letvarice, kartonske kutije, PVC gajbe.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Broj komada pojedinačnog pakovanja u transportnom pakovanju

Dimenzije (DxŠxV) transportnog pakovanja

USLOVI TRANSPORTA I SKLADIŠTENJA

USLOVI TRANSPORTA: Način transporta, temperatura Domaća roba direktno iz otkupa: 10 – 25°C
Uvozna roba: 4 - 10°C

Sredstva kojima se proizvod obrađuje tokom transporta (navesti) (opciono)

USLOVI SKLADIŠTENJA: Način skladištenja, temperatura i ostale važne instrukcije za skladištenje (opciono)

Specifikacija proizvoda – CRNI LUK (Allium cepa L.)

KARAKTERISTIKE PROIZVODA

Opšte karakteristike proizvoda	<ol style="list-style-type: none">1. Glavice zrele, jedre, cele, neprokljale2. Ujednačene po obliku, veličini i boji3. Sa tankom ovojnom ljuskom, sa tankim vratom, sa uvelim i skraćenim žilicama ili bez žilica4. Bez znakova vlažnosti sa suvom ovojnom ljuskom5. Crni luk namenjen dužem čuvanju mora imati najmanje dve ovojne ljuske
Kalibar	Prečnik glavice od 50 do 80 mm. Posebno: Crni luk jabučar - od 50 do 75 mm Crni luk pogačar - od 55 do 80 mm
Tolerancije u jedinici pakovanja	Do 5% glavica sa mehaničkim povredama i oštećenjima izazvanim biljnim bolestima i štetočinama. Do 5% glavica sa prečnikom 5 mm većim ili manjim od propisanog
Kategorija kvaliteta (klasa)	I - Sve opšte karakteristike.
Dužina trajnosti proizvoda u propisanim uslovima čuvanja	
Kaliranje proizvoda u propisanim uslovima čuvanja (% mase na ukupnu dužinu trajnosti / dan / drugo)	

PAKOVANJE

Pojedinačno pakovanje (PP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za PP Džak (nec vreća), 5 i 10kg.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Transportno pakovanje (TP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za TP Džak (nec vreća), 5 i 10kg.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Broj komada pojedinačnog pakovanja u transportnom pakovanju

Dimenzije (DxŠxV) transportnog pakovanja

USLOVI TRANSPORTA I SKLADIŠTENJA

USLOVI TRANSPORTA: Način transporta, temperatura Prohlađivana roba: na temperaturi od 5 do 10°C
Roba iz otkupa: na temperaturi od 10 do 20°C

Sredstva kojima se proizvod obrađuje tokom transporta (navesti) (opciono)

USLOVI SKLADIŠTENJA: Način skladištenja, temperatura i ostale važne instrukcije za skladištenje (opciono)

Specifikacija proizvoda – MRKVA (Daucus carota L.)

KARAKTERISTIKE PROIZVODA

Opšte karakteristike proizvoda	<ol style="list-style-type: none">1. Boja narandžasta do crveno narandžasta.2. Sveža bez znakova dehidracije i truleži.3. Cela bez polomljenih korenova4. Mora imati svojstva karakteristična za sortu5. Korenovi glatki, pravilnog oblika6. Bez mehaničkih oštećenja7. Rane sorte moraju imati prečnik 10- 40 mm8. Korenovi do 15 cm dužine – na dužini do 1 cm mogu imati zelene ili purpurne boje9. Korenovi duži od 15 cm – na dužini od 1,5 cm mogu imati zelene ili purpurne boje
Kalibar	Extra – Prečnik korena 20 - 30 mm. Dužina korena 12 – 20 cm. I – Prečnik korena 20 - 35 mm. Dužina korena 10 – 20 cm.
Tolerancije u jedinici pakovanja	Extra – Do 2% odstupanja od propisanih karakteristika. I – Do 5% odstupanja od propisanih karakteristika.
Kategorija kvaliteta (klasa)	Extra – Sve opšte karakteristike. I – Sve opšte karakteristike, s tim što korenovi ne moraju biti pravilnog oblika i mogu imati manje naprsline.

Dužina trajnosti proizvoda u propisanim uslovima čuvanja

Kaliranje proizvoda u propisanim uslovima čuvanja (% mase na ukupnu dužinu trajnosti / dan / drugo)

PAKOVANJE

Pojedinačno pakovanje (PP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za PP Drvene letvarice pokrivene folijom, PVC vreće.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Transportno pakovanje (TP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za TP Drvene letvarice pokrivene folijom, PVC vreće.

Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)

Broj komada pojedinačnog pakovanja u transportnom pakovanju

Dimenzije (DxŠxV) transportnog pakovanja

USLOVI TRANSPORTA I SKLADIŠTENJA

USLOVI TRANSPORTA: Način transporta, temperatura Prohladivana roba: na temperaturi od 3 do 10°C
Roba iz okupa: na temperaturi od 10 do 20°C

Sredstva kojima se proizvod obrađuje tokom transporta (navesti) (opciono)

USLOVI SKLADIŠTENJA: Način skladištenja, temperatura i ostale važne instrukcije za skladištenje (opciono)

Specifikacija proizvoda – KROMPIR (Solanum tuberosum L.)

KARAKTERISTIKE PROIZVODA

Opšte karakteristike proizvoda	<ol style="list-style-type: none">1. Krompir se vadi u punoj fiziološkoj zrelosti2. Normalno razvijenih krtola iste sorte; čist, zdrav, ceo i tvrd;3. Bez krompirovog raka (Synchitrium endobioticum), bez prstenaste bakterijske truleži (Corynebacterium sepedonicum), bez sluzaste truleži (Pseudomonas solanacearum, Colletotrichum lagenarium, Phytophthora infestans, Phisocotonia solani i Phythorimea operculella);4. Bez stranog mirisa i ukusa;5. Bez nenormalne spoljašnje vlažnosti i da nije smežuran;6. Da krtole nisu napadnute krompirovom plesni;7. Bez većih deformacija, rđastih pega, unutrašnjih šupljina i staklavosti krtola;8. Duguljaste i poluduguljaste sorte su one sorte kod kojih je prosečna dužina krtole bar dva puta veća od prosečne širine.
Kalibar	U zavisnosti od oblika krtole, prečnik krompira mora biti: Za okrugle i ovalne sorte: min 60mm Za duguljaste i poluduguljaste sorte: min 55 mm (kalibriše se merenjem prečnika krtole kvadratnim otvorom odgovarajuće dužine stranice) Masa pojedinačne krtole krompira: Upakovani: od 100 do 150g Rinfuzni: od 120 do 350g.
Tolerancije u jedinici pakovanja	Extra - Do 1% stranih primesa (zemlja); Do 1% ukupne mase krtola koje odstupaju od opštih karakteristika (s tim što može biti najviše 1% krtola sa zelenom koloracijom površine iznad 10%). I - Do 1% stranih primesa (zemlja); Do 5% ukupne mase krtola koje odstupaju od opštih karakteristika (s tim što može biti najviše 1% krtola sa zelenom koloracijom površine iznad 10% i 1% krtola napadnutih krompirovom plesni, odnosno smežuranih ili natrulih).
Kategorija kvaliteta (klasa)	I - Sve opšte karakteristike.
Dužina trajnosti proizvoda u propisanim uslovima čuvanja	
Kaliranje proizvoda u propisanim uslovima čuvanja (% mase na ukupnu dužinu trajnosti / dan / drugo)	

PAKOVANJE

Pojedinačno pakovanje (PP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za PP	Drvene dvoredne letvarice, nec vreće.
Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)	

Transportno pakovanje (TP)

Vrsta ambalažnog materijala (skraćenica i broj) i masa ambalažnog materijala za TP	Drvene dvoredne letvarice, nec vreće.
Povratna/nepovratna ambalaža (DA/NE)	

Broj komada pojedinačnog pakovanja u transportnom pakovanju

Dimenzije (DxŠxV) transportnog pakovanja

USLOVI TRANSPORTA I SKLADIŠTENJA

USLOVI TRANSPORTA: Način transporta, temperatura	U rashladnom režimu, na temperaturi od 5 do 10°C Za domaću robu direktno iz otkupa: na temperaturi od 10 do 25°C
--	---

Sredstva kojima se proizvod obrađuje tokom transporta (navesti) (opciono)

USLOVI SKLADIŠTENJA: Način skladištenja, temperatura i ostale važne instrukcije za skladištenje (opciono)

